

T.C.
BAŞBAKANLIK
AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ

7/11442

Sayı : B.02.1.ABG.0.00.00.00/ 5918

28/12/2009

Konu : 7/11442 esas numaralı yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı, Kanunlar ve Kararlar Müdürlüğü)

İlgi: 21 Aralık 2009 tarih ve 38839 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde iletilen Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın, Fırat ve Dicle nehirlerinin idaresine yönelik iddialara ilişkin (7/11442) esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Egemen BAĞIŞ
Devlet Bakanı ve Başmüzakereci

Ek: (7/11442) Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine Cevap (2 sf.)

7/11442 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine Cevap

- Bilindiği üzere, Türkiye- AB ilişkilerinde resmi geçerliliği olan 5 temel doküman vardır:
 1. Katılım Ortaklığı Belgesi (KOB)
AB'nin önümüzdeki dönemde Türkiye'den çalışma beklediği alanları belirten belge.
 2. Ulusal Program (UP)
Türkiye'nin KOB'u da dikkate alarak önümüzdeki dönemde yapacaklarını ve nasıl gerçekleştireceğini belirttiği belge.
 3. İlerleme Raporu (İR)
KOB ve UP dikkate alınarak geçmiş bir yılda yapılanların değerlendirildiği rapor.
 4. Müzakere Pozisyon Belgesi (MPB)
Müzakere sürecinde Türkiye'nin ilgili fasılda hangi konuları nasıl ve ne zaman ele alacağına detaylarını içeren, resmi pozisyonunu belirtir belge.
 5. Ortak Tutum Belgesi (OTB)
Müzakere sürecinde AB'nin ilgili fasılda hangi konuların nasıl ve ne zaman ele alınacağı konusundaki beklentilerini içeren, resmi pozisyonunu belirtir belge.
- Yukarıda sıralanan dokümanlar, ülkemiz ile AB arasındaki ilişkileri düzenleyen ve bağlayıcılığı olan konuları belirlemektedir. Bu dokümanların hiçbirinde "Dicle-Fırat havzası" veya sularımızın "uluslararası yönetim"i konusu yer almamaktadır. Ancak bu sayılan belgelerin arasında olmayan ve AB Komisyonu'nun 2004 yılında ülkemizle katılım müzakerelerinin başlatılması için hazırladığı Tavsiyesi'nin eki niteliğinde bir çalışma dokümanı olan "Etki Analizi Raporu", ülkemizle ilgili her konuya değinmektedir.
- Etki Analiz Raporu'nda, "Trans-national Issues" başlığı altında, enerji, ulaştırma, terörizm, sınır yönetimi ve bölge ülkelerindeki "Kürt azınlıklar" konularının yanı sıra bölgedeki su kaynakları konusuna da değinilmektedir. Bu bağlamda belgede aşağıdaki paragraf yer almaktadır:
 - *"A key issue in the region is access to water for development and irrigation. Water in the Middle East will increasingly become a strategic issue in the years to come, and with Turkey's accession one could expect international management of water resources and infrastructures (dams and irrigation schemes in the Euphrates and Tigris river basins, cross border water cooperation between Israel and its neighbouring countries) to become a major issue for the EU."*
 - Bu paragrafta, "Türkiye'nin AB üyesi olmasından sonra bölgedeki su kaynaklarının uluslararası yönetimi konusunun AB için önemli bir mesele olmasının beklenebileceği" belirtilmektedir. Bu açıklamadan "su kaynaklarının ve barajların uluslararası yönetim altına konulacağı" anlamını çıkarmış olmak ya İngilizce yetersizliğinden ya da kötü niyetten kaynaklanmaktadır.
- Çevre faslı hakkında 13 Kasım 2009 tarihinde AB tarafına sunulan ve Türkiye-AB Hükümetlerarası Katılım Konferansı Belgesi olan Müzakere Pozisyon Belgemizde, böyle bir ifadenin bulunması bir yana, böyle bir konu dahi yoktur.
- Öte yandan, Çevre faslında ülkemizin üyelik müzakereleri kapsamında uyum sağlayacağı AB müktesebatının içinde sınıraşan konular yer almakla birlikte, bunlar ilgili AB düzenlemeleri çerçevesinde "üye ülkeler" tarafından ele alınacak sınıraşan çevre konularını

ilgilendirmektedir.

- Ayrıca, bu konular, öteden beri Katılım Ortaklığı Belgelerinde dile getirilen hususlar olup, kamuoyuna açıktır ve gizli-saklı değildir. Son olarak, AB'nin 18 Şubat 2008 tarihli Katılım Ortaklığı Belgesi'nde Çevre faslı altında aşağıdaki ifade yer almıştır:
 - "... continue transposition, implementation and enforcement of the *acquis*, in particular horizontal and framework legislation, such as the environmental impact assessment, including transboundary aspects, as well as strengthening of administrative capacity,..."
- Bu hususlar ışığında, ülkemiz AB üyesi olduğunda, ilgili AB Direktiflerinin diğer hükümlerini olduğu gibi, üye ülkeler arasındaki sınıraşan çevresel ilişkileri düzenleyen hükümlerini de uygulaması AB tarafınca beklenmektedir.
- Bu iki taraflı bir ilişki olup, sözkonusu hükümlerle ülkemizin AB üyesi komşularına karşı çevresel yükümlülükleri kadar, AB üyesi komşularımızın bize karşı çevresel yükümlülükleri de düzenlenmektedir.
- Öte yandan, Çevre faslının Suriye, Irak ve İsrail ile hiçbir ilgisi bulunmamaktadır. Ülkemizin ileride uyum sağlayacağı AB müktesebatının sınıraşan hükümleri, yukarıda belirtildiği gibi üye ülkeler tarafından yürütülecek çevresel ilişkileri düzenlemektedir.
- Çevre faslı kapsamında bugüne kadar AB tarafı ile yürütülen çalışmalarda AB'nin kendisini doğrudan ilgilendirmeyen Fırat ve Dicle nehirlerimiz hakkında ve Suriye, Irak ve İsrail'e ilişkin olarak hiçbir konu gündeme gelmemiştir. Bu çerçevede, ülkemizin Dicle ve Fırat nehirleriyle ilgili bir kapanış kriterini kabul ettiği iddiası da tabiatıyla hayal mahsulüdür.
- Müktesebat uyumu çalışmalarında, yukarıda sözü edilen sınıraşan çevre konularının da dikkate alınması gerektiğini vurgulayan kapanış kriterleri elbette mevcuttur. Ancak Türkiye, aşağıdaki paragrafta da belirtildiği üzere, tüm ilgili kurumları ile konuyu takip etmekte, bugüne kadar sürdürülmüş sınıraşan konulara ilişkin devlet politikası çerçevesinde gerekli çalışmaları sürdürmektedir.
- Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tanımlı koordinasyon görevi çerçevesinde, kuruluşundan bu yana konu ile doğrudan ilgili kurumlarla (Genel Kurmay Başkanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, vb.) ulusal menfaatlerimizi gözeterek yakın işbirliği içinde çalışmalarını sürdürmektedir.
- Çevre faslının müzakereye açılması sürecindeki hazırlıklar ilgili 26 kurumun katılımı ile tamamlanmıştır.